

Bilten Mađara Grada Zagreba

Besplatni primjerak

Pál Schmitt polagao vijenac kod spomenika Józsefa Antalla u Zagrebu

Predsjednik Republike Mađarske dr. Pál Schmitt tijekom posjeta Hrvatskoj početkom listopada, zajedno sa predstavnicima mađarskih institucija i udruga odao je počast Jozsefu Antallu. Njegov govor kod spomenika, prvom mađarskom premijeru nakon demokratskih promjena, koji je 2002. postavljen u istoimenoj ulici u Zagrebu, s velikom pažnjom su pratili okupljeni na polaganju vijenaca, među kojim je bio i Milan Bandić, gradonačelnik Grada Zagreba.

Na prijemu nakon polaganja vijenaca predsjednik i njegovo izaslanstvo razgovarali su sa predstavnicima mađarskih manjinskih organizacija, u kojima su sudjelovali između ostalih i György Csóti, bivši mađarski veleposlanik u Zagrebu, te Antal Kiss, predsjednikov savjetnik za nacionalnu politiku. Predsjednik je osim sa čelnicima Demokratske Zajednice Mađara u Hrvatskoj, Saveza mađarskih udruga, Koordinacije vijeća i predstavnika mađarske nacionalne manjine, Društva mađarskih znanstvenika i umjetnika, Hrvatsko-mađarskog društva, pojedinih županijskih manjinskih vijeća i udruga izvan Zagreba, poduzeo porazgovarao i sa zagrebačkim Mađarima, interesirajući se o njihovom položaju, aktivnostima i planovima. Tijekom svog govora, a i kasnije tijekom susreta više puta je naglasio nužnost jedinstva, koje se konačno pojavilo u Mađarskoj, a posebno po pitanju nacionalne politike i nagovarao Mađare u Hrvatskoj da i oni nastoje tražiti one elemente koji spajaju, te da napuste razdvojenost i stalnu prepirku, misleći prvenstveno na dvije krovne organizacije. Mađarska manjina koja broji u Hrvatskoj 16-20 tisuća osoba ima šansu i mogućnost stvoriti zajedništvo, te zajedno participirati potporama iz Republike Mađarske. „Samo tako možete opstati i uživati prava kao nacionalna manjina“ – istakao je predsjednik Mađarske.

Upravo stoga zagrebački Mađari mogu biti ponosni što su uspjeli stati na kraj nejedinstvu i danas već skoro sva pitanja zajedno razmatraju i jedinstveno nastupaju u ostvarivanju svojih interesa. To se može iskusiti i vidjeti na zajedničkim priredbama i raznim akcijama.

Peter Sekereš

Gábor Iván – novi Veleposlanik Republike Mađarske u Hrvatskoj

Dosadašnji mađarski veleposlanik u Zagrebu Péter Györkös od rujna vodi stalno izaslanstvo Republike Mađarske pri Europskoj Uniji u Bruxellesu. Istovremeno s tim Ministarstvo vanjskih poslova uputilo Gábora Ivána na mjesto Pétera Györkösa. Nj. ex. Gabor Ivan početkom studenog započeo je svoje izaslanstvo u Zagrebu, nakon što je 28. listopada u palači "Sándor" od predsjednika Pála Schmitta preuzeo vjerodajnice, što je prikazano na slici.

Dr. Pál Schmitt

Mađarski Parlament je sa 263 glasa od mogućih 386, 29. lipnja izabrao dr. Pál Schmitt-a za predsjednika Republike Mađarske, četvrtog od demokratskih promjena, koji je na dužnost stupio 6. kolovoza ove godine.

Podaci iz životopisa:

Mjesto i vrijeme rođenja: Budimpešta, 13. svibnja 1942.

Bračno stanje: oženjen, otac troje djece

Stručna sprema: sveučilišni profesor (1994), doktorat Fakulteta za tjelesnu kulturu (1992), diplomirao ekonomiju na Ekonomskom Fakultetu (1965)

Znanje jezika: engleski, njemački, francuski, španjolski, ruski

Športska karijera: dvostruki olimpijski pobjednik (mačevanje ekipno 1968, 1972), dvostruki svjetski prvak (1970, 1971)

Političke dužnosti:

Predsjednik Parlamenta R. Mađarske (14.5.2010. - 05.8.2010.),

Dopredsjednik Fidesz -a -Mađarskog građanskog saveza (2003 - 2007),

Podpredsjednik EU Parlamenta (14.06.2009. - 14.05.2010.)

Mađarski veleposlanik u Švicarskoj (1999 - 2002) i u Madridu (1993 - 1997)

Predsjednik Mađarskog Olimpijskog Odbora (1990 - 4. 8.2010.)

Predstavljanje knjige Zoltán Gábora

18. rujna 2010. u velikoj dvorani Mađarskog kulturnog društva „Ady Endre“ održano je predstavljanje knjige „Gorke uspomene“ nedavno preminulog pisca i akademskog slikara Zoltána Gábora, koju je izdalo Društvo mađarskih znanstvenika i umjetnika u Hrvatskoj, uz potporu Vijeća mađarske nacionalne manjine Grada Zagreba. Na promociji su bili nazočni članovi obitelji, a o knjizi su govorili akademik Dr. sc. Tonko Maroević i Dr. sc. Bence Lajos. Za ovu prigodu pripremljena je prigodna izložba, koja je na 12 panoa predstavila likovno stvaralaštvo Zoltána Gábora. Publika, koja se okupila u lijepom broju, mogla je puno toga čuti o često samotnom, a povremeno i teškom životu umjetnika i njegovim brojnim kreacijama, a na jednom od izložbenih panoa mogli su vidjeti i njegove privatne fotografije. Nakon predstavljanja knjige i razgledavanja izložbe, brojni gosti iz Zagreba i Lendave, mnogi od njih i osobni prijatelji umjetnika, još su se dugo družili na prigodnom domjenku.

Koordinacija vijeća i predstavnika mađarske nacionalne manjine održala redovitu sjednicu.

U rujnu je Koordinacija vijeća i predstavnika mađarske nacionalne manjine održala redovitu sjednicu u Velikoj Gorici, gdje je domaćin ovom prigodom bio Imbro Berkeš, predstavnik mađarske nacionalne manjine u Zagrebačkoj županiji. Na ovoj sjednici prisutni su bili svi članovi Koordinacije, predstavnici četiriju županijskih vijeća: Zoltan Balaž-Piri (Grad Zagreb), Éva Viola (Primorsko-goranska županija), József Lócsei (Istarska županija) i Robert Janković (Osječko-baranjska županija), te četiri županijska predstavnika: Imbro Berkeš (Zagrebačka županija), István Szöllösi (Virovitičko-podravska županija), Árpád Fontányi (Splitsko-dalmatinska županija) i Arpad Kiš (Sisačko-moslavačka županija). Prvi put je bila prilika da Koordinacija ugosti i jednog visoko rangiranog mađarskog državnog službenika. Judit Szabó-Pirityiné, novoimenovana voditeljica Ureda za odnose s Mađarima van granice, državnog tajništva za nacionalnu politiku pri Ministarstvu za upravu i pravosuđe, detaljno je izvijestila okupljene o zamislima i strateškim planovima nove mađarske vlade vezane za Mađare koji žive van granica, odnosno o objavljenom programu nacionalne suradnje, a ujedno je dala obećanje da će i osobno nastojati pomoći u potpori nastojanjima mađarske manjine u Hrvatskoj. Na sjednici ponovno su analizirane odredbe novog ustavnog zakona o zaštiti nacionalnih manjina, koji konačno osigurava dopunsko pravo glasa i priznaje pravni status nacionalnim koordinacijama, te su se odredili pojedini koraci i zadaci vezano za te promjene. Pored analize stanja razgovaralo se i o pitanju dvostrukog državljanstva, značaju popisa pučanstva, u sljedećoj godini, te o dvoma izborima važnih s gledišta manjinske politike: o proljetnim izborima za manjinske samouprave (vijeća i predstavnike) i o izborima za zastupnika u hrvatski Sabor. Ovdje je posebno važan i utjecajan

čimbenik, da svatko tko je mađarske nacionalnosti i osjeća se Mađarom bude upisan u biračke spiskove mađarske nacionalne manjine, jer će zavisno od toga biti određeni broj vijeća i predstavnika u pojedinim općinama gradovima i županijama, koje će odrediti hrvatska Vlada prilikom raspisivanja izbora. Odnosno samo na taj način će se moći koristiti pravom na dopunski glas, dobivenim promjenom manjinskog zakona. Na domjenku iza redovite sjednice nazočni su bili: Damir Mikuljan, predsjednik Županijske skupštine Zagrebačke županije i Stjepan Kos, zamjenik gradonačelnika Grada Velike Gorice, s kojima je bila prilika razgovarati o mogućnostima neposrednih odnosa i suradnje između gradova i županija. Mjesto sljedeće sjednice nacionalne koordinacije bit će ili Split ili Pula.

Važnije izmjene i dopune Ustavnog zakona

Članaka 19 stavak (3) - Nacionalne manjine koje u stanovništvu Republike Hrvatske sudjeluju s manje od 1,5% stanovnika, pored općega biračkog prava, na osnovi posebnoga biračkog prava imaju pravo izabrati pet zastupnika pripadnika nacionalnih manjina, u posebnim izbornim jedinicama, a čime ne mogu biti umanjena stečena prava nacionalnih manjina, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izbor zastupnika u Hrvatski sabor.

Članaka 20 stavak (7) - Za određivanje broja pripadnika nacionalne manjine radi provođenja odredbi ovoga članka mjero-davni su službeni rezultati popisa stanovništva. Prije provođenja svakih izbora, službeni rezultati popisa stanovništva o broju pripadnika nacionalnih manjina u jedinici lokalne samouprave, odnosno jedinici područne (regionalne) samouprave korigiraju se (uvećavaju ili umanjuju) za onaj broj birača koji su upisani ili brisani iz popisa birača te jedinice od popisa stanovništva do posljednjega potvrđenog popisa birača.

Članak 33. stavak (5) - Koordinacija vijeća nacionalnih manjina za područje Republike Hrvatske iz stavka 4. ovoga članka je neprofitna pravna osoba. Svojestvo pravne osobe stječe upisom u registar kojeg vodi ministarstvo nadležno za poslove opće uprave. Način rada i financiranja koordinacija uređuju se zakonom.

Vijeće mađarske nacionalne manjine Grada Zagreba ponovno organiziralo studijsko putovanje

Svake godine Vijeće mađarske nacionalne manjine Grada Zagreba u svom programu rada planira dva studijska putovanja. Sada, početkom listopada kada je nacionalni praznik u petak omogućio tri neradna dana, pedeset osoba sudjelovalo je na studijskom putovanju u mađarski i hrvatski dio Baranje, koji je uključivao posjet Harkanju, Villanju, Pečuhu, Šiklošu, Mohaču i Kopačkom ritu. Harkanj i Villanj nalaze se u poznatom vinorodnom kraju, o čemu su se mogli sudionici osvjedočiti tijekom posjete tamošnjeg vinskog podruma gdje su s predavanjem o vinogradarstvu i pripremi vina uz degustaciju, te konzumacije ukusnog mađarskog perkelta pored mađarske ciganske glazbe i završili prvi dan putovanja.

Drugi dan na redu je bilo upoznavanje znamenitosti grada Pečuha, koji je ove godine proglašen Europskom metropolom kulture. U razgledavanju grada pomogao je bivši mađarski lektor u Zagrebu dr. Laszlo Sandor, koji je tijekom svog izaslanstva u Hrvatskoj uspješno vodio i literarnu skupinu MKD Ady Endre. On kao nekadašnji istraživač arhiva o Pečuhu i njegovoj povijesti imao je jako puno za ispričati. Mnogobrojna izletnička skupina koja se po interesnim temama razdvojila u manje grupe, cijeli dan je uživala u znamenitostima grada, posjetivši i više izložbi. Nažalost nije se ostvario planirani susret s članovima tamošnje hrvatske manjinske samouprave i posjet klubu August Šenoa, odnosno Mađarske kuće, ali ne bi zato ni bilo vremena, jer u Pečuhu treba toliko toga vidjeti da za to ne bi bilo dovoljno ni tjedan dana.

U nedjelju nakon što je u autobusu održano predavanje o osmanskoj najezdi i mohačkoj bitci, posjetio se i utvrda u Šiklošu, te grad Mohač. Vrijeme provedeno zbog pregleda na hrvatsko-mađarskoj granici skoro je ugrozilo planirani razgled Kopačkog rita brodom, ali ipak svi su mogli vidjeti i uživati i u poznati čuda jednog od hrvatskih nacionalnih parkova. Nakon izvanrednog fiš-paprikaša u Čardi na Zelenom otoku kod Batine sudionici studijskog putovanja su umorni ali puni doživljaja krenuli za Zagreb.

Nakon dosadašnjih šest ovakvih putovanja i temeljem iskustava sa njih, a zbog sada već velikog interesa i raznih dobrih skupina, bit će potrebno iznova dogovoriti ciljeve putovanja i uvesti potrebne preinake, kako bi buduća putovanja bila još uspješnija.

Zagrebačka večer mađarskog folklora

su prošla 136 izvođača, mnogi od njih i u više plesnih točaka. Pojedine koreografije prikazala su gostujuća kulturna društva uz pratnju svojih glazbenih sastava. Očaravajući plesovi, prekrasne narodne nošnje i zdušna izvedba kod publike često je izazivala provale gromoglasnog pljeska. Ovaj rijetko lijep program su svojom prisutnošću uveličali Aleksandar Tolnauer, predsjednik vladinog Savjeta za nacionalne manjine, József Magyar, prvi čovjek mađarskog veleposlanstva u Zagrebu, osobni izaslanik gradonačelnika Grada Zagreba, više voditelja ureda Gradskog poglavarstva, te čelnici drugih nacionalni manjina. Unatoč velikom oglašavanju nažalost dvorana s 150 sjedala nije se napunila. Organizatori vjeruju da će na godinu ponovo uspjeti organizirati ovakvu priredbu na kojoj bi zagrepčani ponovno mogli uživati u nastupu najboljih mađarskih folklornih skupina iz Hrvatske i da bi ona moglo postati tradicionalnom u Zagrebu.

Nakon puno godina, 16. listopada zagrebačka publika ponovno je bila u prilici uživati u jednom cjelovečernjem programu s mađarskim narodnim plesovima. Demokratska zajednica Mađara Hrvatske (DZMH) ponudila je mogućnost, da će ukoliko postoji zanimanje rado pomoći Vijeću mađarske nacionalne manjine Grada Zagreba i Mađarskom kulturnom društvu „Ady Endre“, da Mađari iz glavnog grada vide izvedbe plesnih skupina mađarskih udruga iz Baranje i istočne Slavonije. Želeći na ovaj način ujedno nagraditi one mlade plesače koji iz godine u godinu marljivo vježbaju i koji su već uspješno nastupili u mnogim mjestima diljem Hrvatske i inozemstva, a još nisu bili u Zagrebu. U dvosatnom programu održanom u Češkom narodnom domu nastupili su: središnja folklorna skupina DZMH „Csárdas“ iz Suze, folklorne skupine kulturnih društava „Petöfi Sandor“ iz Dalj Planine i Luga: „Bokréta“ i „Kankalin“, Omladinska sekcija MKUD-a iz Laslova, te folklorna skupina „Daroca“ MKUD-a „Vardarac“ iz Vardarca. Pozornicom

